

MVŠO

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLOMOUČ

ZÁVAZKY Z JINÝCH PRÁVNÍCH DŮVODŮ

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

- Kdo se na úkor jiného **bez spravedlivého důvodu** obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil.
- Bezdůvodně se obohatí zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám.
-> jde o **demonstrativní výčet**

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

- § 2992 – negativní vymezení
- Byl-li splněn dluh, a to i předčasně, nebylo-li uplatněno právo, ač uplatněno být mohlo, nebo učinila-li jedna osoba něco ve svém výlučném a osobním zájmu či na vlastní nebezpečí, nevzniká povinnost obohacení vydat; to platí i v případě, že jedna osoba obohatí druhou s úmyslem ji obdarovat nebo obohatit bez úmyslu právně se vázat.
 - lidé se navzájem obohacují a ochuzují (tím, že má zedník práci, bere práci jinému zedníkovi a obere ho o peníze, které by získal – působí mu ušlý zisk)

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

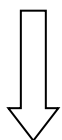
- Plnila-li **strana**, aniž tu byl platný závazek, má právo na vrácení toho, co plnila.
- Plnily-li **obě strany**, může každá ze stran požadovat, aby jí druhá strana vydala, co získala; právo druhé strany namítnout vzájemné plnění tím není dotčeno.
- To platí i v případě, byl-li závazek zrušen.

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

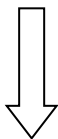
- § 2994 – 2995 – řeší problém 3-stranných vztahů v rámci BO
- Dal-li někdo neoprávněně věc k užívání nebo požívání jinému, aniž ten byl v dobré víře, má vlastník nebo spoluvlastník věci vůči uživateli nebo požívateli právo na náhradu.
- Vedlo-li plnění k obohacení třetí osoby, vydá je ochuzenému, jen pokud byl ochuzený k plnění přiveden lstí, donucen hrozbou či zneužitím závislosti nebo pokud nebyl svéprávný.

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

- **Vlastník**

- **Zloděj** – dá věc do užívání nájemci => vlastník má právo na náhradu:
 - pokud byl nájemce v dobré víře, že existuje vztah pouze mezi ním a zlodějem, vlastník se může hojit jenom vůči zloději, nemůže jít na 3. osobu (nájemce) -> právo na náhradu od nájemce má, jen když nájemce věděl, že to pronajímá od zloděje

- **Nájemce**

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

- **§ 2996**
- Měl-li dlužník plnit jedno z více volitelných plnění a poskytl-li jich omylem více, záleží na jeho vůli, co bude žádat zpět
- Měl-li však právo volby věřitel, může se dlužník domáhat toho, aby věřitel provedl volbu; neprovede-li věřitel volbu bez zbytečného odkladu, lze se domáhat, aby prohlášení jeho vůle nahradil soud

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

- Dlužník, který plnil dluh nežalovatelný nebo promlčený nebo takový, který je neplatný pro nedostatek formy, nemá právo na vrácení toho, co plnil.
- Právo na vrácení nemá ani ten, kdo jiného obohatil s vědomím, že k tomu není povinen, ledaže plnil z právního důvodu, který později nenastal nebo odpadl.

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

- Plnila-li strana vědomě proto, aby druhá strana něco vykonala za účelem zakázaným nebo zcela nemožným, **nemá** právo požadovat, aby jí to bylo vráceno. (§ 2998)
 - plnění na základě neplatných smluv
 - smlouva neplatná pro zakázaný účel -> např. dám někomu peníze, aby mi koupil drogy – drogy mi nekoupí a já chci peníze zpět

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

- Není-li vydání předmětu bezdůvodného obohacení dobře možné, má ochuzený právo na **peněžitou náhradu** ve výši obvyklé ceny.
- Bylo-li plněno na základě neplatného nebo zrušeného právního jednání, právo na peněžitou náhradu však nevznikne v rozsahu, v jakém se to příčí účelu pravidla vylučujícího platnost právního jednání
 - primárně naturální restituce (§ 2991)
 - není-li to dobře možné – obvyklá cena (§ 2999)

Poctivý příjemce (3000 – 3002)

- **§ 3000** -> poctivý příjemce vydá, co nabyl, nanejvýš však **v rozsahu, v jakém obohacení při uplatnění práva trvá**
 - když něco v dobré víře nabudeme např. na základě darovací smlouvy, která se ukáže jako neplatná, věci mezitím spotřebujeme – obohacení trvá jen v tom, co nám zůstalo a to musíme vydat
 - (ale **§ 3002** – to se netýká vzájemného plnění na základě úplatné smlouvy)

Poctivý příjemce (3000 – 3002)

- Zcizil-li poctivý příjemce předmět bezdůvodného obohacení **za úplatu**, může podle své volby vydat buď
 - peněžitou náhradu,
 - anebo co utržil.
- Zcizil-li jej poctivý příjemce **bezúplatně**, nemá vůči němu ochuzený **právo na náhradu**; může ji však požadovat po osobě, která předmět od obohaceného nabyla a nebyla v dobré víře.

Nepoctivý příjemce (§ 3003 a násl.)

- nepoctivý příjemce **vydá, co nabyl v době, kdy obohacení získal**
 - plná náhrada i v případě, že něco již spotřeboval, zničil, daroval, prodal
- obohacený, který nebyl v dobré víře, vydá vše, co obohacením nabyl, **včetně plodů a užitků**; rovněž nahradí užitek, který by ochuzený byl získal

Nepoctivý příjemce (§ 3003 a násl.)

- zcizil-li předmět bezdůvodného obohacení **za úplatu**, má ochuzený právo požadovat, aby mu byla podle jeho volby vydána buď
 - peněžitá náhrada,
 - anebo co obohacený zcizením utržil
- bylo-li bezdůvodné obohacení nabyto **zásahem do přirozeného práva člověka** chráněného ustanoveními první části tohoto zákona, může ochuzený požadovat za neoprávněné nakládání s hodnotami týkajícími se jeho osobnosti namísto plnění podle odstavce 1 **dvojnásobek odměny obvyklé** za udělení souhlasu s takovým nakládáním.
 - Je-li pro to spravedlivý důvod, může soud rozsah plnění přiměřeně zvýšit.

Ius tollendi

- kdo předmět bezdůvodného obohacení vydává, má právo na náhradu **nutných nákladů**, které na věc vynaložil, a může od věci **oddělit vše, čím ji na svůj náklad zhodnotil**, je-li to možné **bez zhoršení podstaty věci** (§ 3005)

Nepříkázané jednání (3006 a násl.)

- Vmísí-li se někdo do záležitostí jiné osoby, ač k tomu není oprávněn, jdou k jeho tíži následky z toho vzniklé.
- **§ 3007: odvracení škody**
 - Obstará-li někdo, ač k tomu nebyl povolán, cizí záležitost, aby odvrátil hrozící škodu, pak mu ten, jehož záležitost byla obstarána, nahradí účelně vynaložené náklady, třebaže se výsledek bez zavinění nepříkázaného jednatele nedostavil.

Nepříkázané jednání (3006 a násl.)

- § 3008: záchrana cizí věci
- Osobě, která zachrání cizí věc od nevyhnutelné ztráty nebo zkázy, náleží **přiměřená odměna, nanejvýš desetina ceny** věci, a náhrada účelně vynaložených nákladů.
- Vlastník věci se povinnosti k úhradě zbaví, nepožaduje-li zachráněnou věc nazpět.

Nepříkázané jednání (3006 a násl.)

- § 3009: jednání k užitku jiné osoby
- Ujme-li se někdo záležitosti ve prospěch jiné osoby bez jejího svolení, nahradí mu tato osoba účelně vynaložené náklady, zařídil-li záležitost k jejímu převážnému užitku.
 - posoudí se zřetelem k jeho pochopitelným zájmům a záměrům

Nepříkázané jednání (3006 a násl.) – společná ustanovení

- kdo se ujal cizí záležitosti bez příkazu:
 - dovede ji až do konce a
 - podá o ní vyúčtování a
 - převede vše, co při tom získal, osobě, jejíž záležitost obstaral
- nemá-li nepříkázaný jednatel právo na náhradu nákladů, může si vzít, co pořídil na vlastní náklady,
 - je-li to možné a nezhorší-li se tím podstata věci **nebo**
 - neztíží-li se nepřiměřeně její užívání

Děkuji za pozornost!